

Länsstyrelsen
Norrbotten
Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

1 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

Luleå Energi AB
[REDACTED]@luleaenergi.se

Ansökan om dispens från BAT-slutsatser för förbränningsverksamhet vid HVC 2 Aronstorp, Luleå kommun

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 40.50-i B
Koordinater enligt SWEREF 99: N 7290780, E: 832341

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Norrbottens län ger med stöd av 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen Luleå Energi AB (bolaget) med organisationsnummer 556139-8255 dispens från begränsningsvärden i BAT-slutsats 28 och 49 enligt BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar¹, för panna 211 vid anläggningen HVC 2 Aronstorp, enligt vad som anges nedan. Miljöprövningsdelegationen beslutar även att följande begränsningsvärden istället ska gälla för utsläpp av kväveoxider (NO_x) från panna 211.

Dispens medges för begränsningsvärden (års- och dygnsmedelvärden) i BAT 28 (tabell 14). Utsläpp av NO_x får uppgå till högst följande begränsningsvärden med olja som bränsle:

- 495 mg/Nm³ vid 3 % O₂ som dygnsmedelvärde, om drifttiden är högst 1 500 timmar per år beräknat som ett rullande medelvärde över en femårsperiod².
- 220 mg/Nm³ vid 3 % O₂ som dygnsmedelvärde, om drifttiden är över 1 500 timmar per år beräknat som ett rullande medelvärde över en femårsperiod.

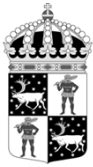
Dispens medges för begränsningsvärden i BAT 49 (tabell 29) då bränslet är processgaser från järn- och ståltillverkning med över 50 % koksgas. Utsläpp av NO_x får uppgå till högst följande begränsningsvärde med processgaser från järn- och ståltillverkning med över 50 % koksgas som bränsle:

- 250 mg/Nm³ vid 3 % O₂ som dygnsmedelvärde.

Dispens medges också från årsmedelvärden i BAT 49 (tabell 29).

¹ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/1442 av den 31 juli 2017 om fastställande av BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU

² Det rullande medelvärdet definieras som medelvärdet av drifttiden under innevarande och fyra föregående kalenderår.

Denna dispens gäller till och med att det begränsningsvärde dispensen avser har ersatts med nya BAT-slutsatser.

I övriga delar avslås yrkad dispens.

Kungörelsedelgivning

Kungörelse om detta beslut införs inom tio dagar från datum för beslutet i Post- och inrikes tidningar, på webbplatsen www.lansstyrelsen.se/norrbotten samt i ortstidningarna Norrbottenskuriren och Norrländska socialdemokraten.

Beslutet hålls tillgängligt hos Stadsbyggnadsförvaltningen avdelning miljö och bygg vid Luleå kommun till och med den 14 december 2020.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Ansökan föranleds av svårigheter för bolaget att vid panna 211 vid HVC 2 Aronstorp innehålla begränsningsvärden för NO_x angivna i Industriutsläppsförordningen (2013:250), med hänvisning till Tabell 14 (BAT 28) och Tabell 29 (BAT 49) i Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/1442 av den 31 juli 2017 om fastställande av BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU (nedan BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar eller LCP BATC).

Bolaget har sammanfattat de begränsningsvärden (BAT-AEL) för NO_x, angivna i mg/Nm³ tg vid 3% O₂ enligt BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar som är aktuella för panna 211 enligt följande.

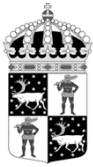
Typ av bränsle	BAT-slutsats	Drifttid ¹	Årsmedel-värde	Dygnsmedel-värde
Eldningsolja	28	500 h – 1500 h	-	365
		> 1500 h	110	145
Processgaser från järn- och ståltillverkning	49	500 h – 1500 h	-	160
		>1500 h	100	160
Processgaser från järn- och ståltillverkning med över 50% koksgas	49	500 h – 1500 h	-	220
		>1500 h	100	220

¹ Vid drift <500 h är nivåer vägledande

Det finns risk att utsläppsvärden för NO_x kommer att överstiga BAT-AEL främst vid driften med eldningsolja men även vid drift med processgaser från järn- och stålindustrin. Därför söks dispens för båda dessa varianter av bränslen.

Ärendets handläggning

Ansökan om dispens inkom till miljöprövningsdelegationen den 27 januari 2020. Efter kompletteringar kungjordes ansökan på Länsstyrelsens anslagstavla, webbplatsen www.lansstyrelsen.se/norrbotten samt i ortstidningarna Norrbottenskuriren och Norrländska socialdemokraten. Länsstyrelsen har beretts tillfälle att yttra sig. Yttranden har kommit in från Naturvårdsverket och Miljö- och byggnadsnämnden i Luleå kommun. Bolaget har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

3 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Bolagets nuvarande tillstånd och villkor

För verksamheten vid anläggningen finns tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) meddelat av miljöprövningsdelegationen den 31 oktober 2005, dnr 551-6890-05. Villkor 4 i tillståndet lyder: ”Utsläppet av kväveoxider (NO_x) i utgående rökgaser får uppgå högst till 150 mg/MJ vid förbränning av olja och 100 mg/MJ vid förbränning av gas som riktvärde.”

Jämförelse tillståndets villkor och begränsningsvärden

Villkoret på ett riktvärde på 150 mg/MJ eldningsolja motsvarar 526 mg/Nm³ torr gas vid 3% O₂. Begränsningsvärde enligt förordningen om stora förbränningsanläggningar är 450 mg/Nm³ torr gas vid 3% O₂. Detta begränsningsvärde ska jämföras mot validerade halter (80% av uppmätta halter). Uppmätta halter kan då vara upp till 563 mg/Nm³ för att inte överstiga begränsningsvärdet. Jämfört med begränsningsvärdet i förordningen om stora förbränningsanläggningar är villkoret således hårdare. Villkoret innehålls i dagsläget.

Villkoret på ett riktvärde på 100 mg/MJ gas motsvarar ungefär 350-450 mg/Nm³ torr gas vid 3% O₂ beroende på blandgasmixen. Vid höga halter av koksgas är det halter i det lägre spannet som är aktuellt. Begränsningsvärde enligt förordningen om stora förbränningsanläggningar är 200 mg/Nm³ torr gas vid 3% O₂. Detta begränsningsvärde ska jämföras mot validerade halter (80% av uppmätta halter). Uppmätta halter kan då vara upp till 250 mg/Nm³ för att inte överstiga begränsningsvärdet. Begränsningsvärdet i förordningen om stora förbränningsanläggningar är således hårdare än villkoret.

Yrkanden

Bolaget ansöker om dispens enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen från 1 kap. 8 § industriutsläppsförordningen gällande utsläppsvärden för kväveoxider (NO_x) från HVC 2 Aronstorp. Dispensansökan avser panna 211 och omfattar såväl dygns- som årsmedelvärden avseende följande:

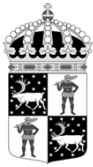
BAT-AEL 28: NO_x från förbränning av eldningsolja, och
BAT-AEL 49: NO_x från förbränning av processgaser från järn- och stålindustrin.

Normala år är drifttiden vid panna 211 under 1 500 timmar och omfattas då inte av begränsningsvärden för årsmedel. I händelse av ett extremår med onormalt mycket drifttid finns det risk att begränsningsvärdet överskrids.

Bolaget yrkar att istället för villkor enligt BAT-AEL ska begränsningsvärden enligt nuvarande lydelse i förordning (2013:252) om stora förbränningsanläggningar gälla.

Bolaget yrkar även att klassningen av drifttid ska följa förordningen om stora förbränningsanläggningar, d.v.s. med rullande 5-årsmedelvärde som bas för drifttiden.

Dispens för NO_x-utsläpp behövs endast för panna 211, vilken är en av två olika förbränningsenheter vid anläggningen HVC 2. Enligt förordningen om stora

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

4 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

förbränningsanläggningar och enligt BAT-slutsatserna anses hela HVC 2 vara en enda anläggning, då utsläppen från de båda pannorna kan anses ske via en gemensam skorsten. Begränsningsvärden enligt BAT gäller dock för varje panna. Eftersom utsläppen från pannan 212 bedöms innehållas så söks dispens för panna 211.

Motivering till ansökt dispens

Bolaget har i huvudsak framfört följande skäl till dispens.

Dispens bör kunna medges med hänsyn till att en rening skulle innebära oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan med tanke på de lokala miljöförhållandena och verksamhetens geografiska läge. Anläggningen ligger geografiskt långt norrut i Sverige i en region med lägre påverkan från mänsklig verksamhet och därmed lägre kväveoxidutsläpp. De lokala miljöförhållandena påvisar att luftmiljön med god marginal uppfyller miljö kvalitetsnormerna för kväveoxid redan i dagens situation, vilket innebär att oavsett kostnad för rening så är miljönyttan begränsad. Kostnaderna för att avskilja NO_x överskrider kraftigt marginalkostnaden enligt Naturvårdsverkets redogörelse i Luftvårdsprogrammet (2019), vilket gör att man kan bedöma kostnaderna som oproportionerligt höga jämfört med miljönyttan. En installation av reningsutrustning på HVC 2 förväntas inte leda till mätbara minskningar av mängder i området eller mätbara effekter.

Dispensen gäller endast halter av kväveoxider när anläggningen är i drift, inte de totala mängderna kväveoxider som släpps ut. För att ändå ha perspektiv på vad dispensen kommer innebära i skillnad för de totala kväveoxidutsläppen är det ändå rimligt att se till vilka mängder som släpps ut och hur de förändras. Poängteras ska i detta sammanhang att anläggningen HVC 2 inte drivs kontinuerligt – långt därifrån. Anläggningen utgör främst en reservanläggning och även en spetsanläggning, dvs den nyttjas i nöd och Extremsituationer. Mängderna kväveoxider från HVC 2 förväntas minska framöver. Detta beroende på framförallt en teknisk förändring i HVC 2-anläggningen och en större förändring i fjärrvärmesystemet. Dels en värmemängdsmätare vid förbränningen på panna 211 i HVC 2 som innebär att det kommer kunna förbrukas mindre olja och dels ett energilager som kommer kunna begränsa drifttiden för HVC 2 och därmed minska de totala kväveoxidutsläppen. Detta innebär att bolaget bidrar till att reducera de totala kväveoxidutsläppen som inom Sveriges strategi för minskade luftutsläpp behöver reduceras och som ännu inte fanns beslutade då strategin antogs.

I tillägg till dessa motiv vill bolaget tydliggöra risken för ökat buller i Svartöstadens bostadsområde, vilket påverkar de lokala miljöförhållandena. Fjärrvärmeproduktionen i Luleå baseras till största delen på nyttjandet av energi från s.k. restgaser från stålindustrin. Om inte gaserna kan nyttjas i kraftvärmeverket eller i HVC 2 för att nyttiggöra gasernas energiinnehåll kommer gaserna att behöva facklas. När det finns behov av fackling sker det på SSAB:s industriområde. Förutom att det är resursineffektivt så medför facklingen lokala störningar med framförallt buller, eventuellt även ökade utsläpp av stoft och andra luftutsläpp. Bullret från facklingen är ett välkänt faktum som SSAB har dialog med närboende om. En ökad fackling kan bli konsekvensen om en reningsutrustning inte skulle kunna installeras och dispens inte medges. Andra stöd- och reservanläggningar än HVC 2 i fjärrvärmesystemet kan

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

5 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

behöva prioriteras i driften för att klara utsläppsvillkoren för HVC 2. Konsekvensen kan bli att gasen från SSAB inte kan nyttjas för fjärrvärmeproduktion och därmed måste facklas. Störande buller från fackling är som nämnts ett lokalt miljöproblem.

Beskrivning av anläggningen

HVC 2 är lokaliserad på industriområdet Aronstorp på fastigheten Svartön 18:9. Anläggningen har en storlek som innebär att den definieras som en stor förbränningsanläggning och därmed ska den uppfylla de BAT-slutsatser som ställts upp för stora förbränningsanläggningar. Anläggningen består av två förbränningsenheter – panna 211 och panna 212. Panna 211 är en gas- och oljepanna och Panna 212 är en oljepanna. Utsläpp från pannorna sker via två separata rökrör i en gemensam skorsten. HVC 2 togs i drift 1976-1977 och betraktas som en 1987-anläggning enligt förordningen om stora förbränningsanläggningar. Senaste tillståndsbeslutet är från 2005.

HVC 2 är en av flera anläggningar inom bolagets fjärrvärmenät. Baslasten till Luleås fjärrvärmenät upprätthålls av kraftvärmeverket (KVV), som drivs av LuleKraft AB, och är lokaliserad i nära anslutning till HVC 2 på Aronstorp. KVV tillgodoser ett normalår mer än 90 % av fjärrvärmenätets energibehov och nyttjar främst restgaser från SSAB som bränsle. HVC 2 används som en reservanläggning till KVV och används i situationer då KVV har driftstörningar eller har ett planerat underhållsstopp. I de fall spetslast behövs, dvs då KVV inte har nog med bränsle för att tillgodose behovet på fjärrvärmenätet, tillförs energi från hetvattencentraler. Energitillförseln prioriteras från andra hetvattencentraler än HVC 2. Det är först när kapaciteten hos de anläggningar som drivs med fossilfritt bränsle inte räcker till som olja nyttjas på HVC 2.

Driften sker främst några veckor på sensommaren under den tid då det är ett planerat underhållsstopp på SSAB och KVV. Därtill kommer tillfällena då det är driftstörningar på KVV alternativt på SSAB samt även ett fåtal kortare tillfällena under vintern när det är som kallast. På HVC 2 används panna 211 i första hand och panna 212 i andra hand. Drifttiden på panna 212 är så pass låg (mindre än 500 timmar per år, se tabell) att denna panna inte omfattas av BAT-slutsats om kontinuerlig utsläppsmätning.

Drifttiden för panna 211 är i allmänhet låg – under 1500 timmar/år. Det skulle kunna inträffa att drifttiden enstaka år överstiger 1500 timmar. Det har under de senaste fem åren inträffat ett år (2015). Detta år var ett mycket speciellt år då SSAB:s verksamhet med blandgasproduktion stod still under en avsevärt längre period än normalt. Detta berodde på att SSAB detta år murade om masugnen, vilket genomförs med 15–20 års intervall.

Total mängd utsläpp av NO_x, (kg) och drifttimmar under åren 2014 – 2018 för panna 211 och 212 på HVC 2:

År	Panna 211		Panna 212	
	kg NO _x /år	Drifttimmar	kg NO _x /år	Drifttimmar
2018	4 055	517	705	65
2017	2 379	454	473	63
2016	6 627	1 383 ¹	2 528	195
2015	11 255	2 129 ²	1 946	275

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

6 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

2014	1 953	604	3 948	370
5-årsmedel (2014-2018)	5 254	1017	1 920	194

¹ Extra långt revisionsstopp på KVV

² Sämre gasleverans från SSAB pga ommurning av masugnen som innebar ett längre driftstopp på KVV

Utsläpp av kväveoxider

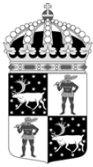
Den totala mängden NO_x som släpps ut från HVC 2 är i storleksordningen 7 ton/år, men variation förekommer och har de senaste fem åren varierat mellan 3-13 ton/år. Att det varierat så pass mycket beror främst på hur mycket anläggningen är i drift och vilket bränsle som då kan nyttjas. Detta i sin tur beror dels på hur väl driften fungerar på KVV och dels på hur SSAB:s gasleveranser fungerar. Behovet av drift på HVC 2 beror till största delen på driftfrånfall i KVV. Vid oplanerade driftfrånfall på KVV drivs HVC 2 i majoriteten av fallen på gas med olja som stödbränsle.

HVC 2 används sällan som en ren spetsanläggning. Hetvattencentraler där pellets, bioolja och elektricitet används för produktion av fjärrvärme går före i prioritering innan HVC 2 driftsätts. Detta är i enlighet med bolagets 2030 mål om fossilfri fjärrvärme-produktion. Om HVC 2 driftsätt för spets, så är det olja som används och sker endast vid tillfällen då produktionen hos de övriga anläggningarna inte räcker till för att tillfredsställa behovet på fjärrvärmenätet.

Den framtida drifttiden på HVC 2 förväntas vara fortsatt låg. Bolaget satsar på att anlägga ett energilager i form av en ackumulatortank. Detta arbete pågår. Halterna av NO_x i utsläppen förväntas inte förändras vid införande av ett energilager. Energilagret påverkar den totala drifttiden på stöd- och reservanläggningarna i fjärrvärmesystemet. Sammanfattningsvis förväntas energilagret påverka drifttiderna på de nämnda anläggningarna betydligt och de sammantagna utsläppen av kväveoxider förväntas minska. Det är sannolikt att drifttiden på HVC 2 där olja används som primärt bränsle kommer att minska betydligt.

Redovisning dygnsmedelvärden

I figur 1 redovisas data för perioden 2016-2019 med olja som bränsle och i figur 2 redovisas data för åren 2018-2019 med gas innehållande mer än 50% koksgas som bränsle. Data för blandgasdrift då koksgasens andel understiger 50% samt blandgasdrift med oljestöd redovisas inte då dessa drifter klarar aktuella begränsningsvärden. Dessa blandbränsledrifter utgör en stor andel av driften på anläggningen. Alla dygnsmedelvärden med mer än tre timmars drift redovisas i nämnda figurer. Det är uppmätta värden, så kallade ovaliderade halter där halter vid start- och stopp är borträknade, vilket innebär att halterna i figur 1 och 2 betraktas som att de representerar utsläpp vid normal drift. Redovisade värden medger i övrigt en jämförelse med begränsningsvärde enligt BAT-AEL. Däremot så finns det en otydlighet i BAT-AEL om hur många timmar av ett dygn som anläggningen ska vara i drift för att ett dygnsmedelvärde ska anses tillförlitligt. HVC 2 körs ofta korta perioder (delar av dygn), speciellt vid oljedrift. I nämnda redovisning har data för dygn med mer än tre timmar normal drift tagits med, men det skulle kunna vara aktuellt att den gränsen kan vara högre. För jämförelse med nu gällande begränsningsvärden enligt förordningen om stora förbränningsanläggningar ska de uppmätta halterna valideras, vilket innebär att de utgör 80% av de i figur 1 och 2

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

7 (19)

Datum
2020-11-09

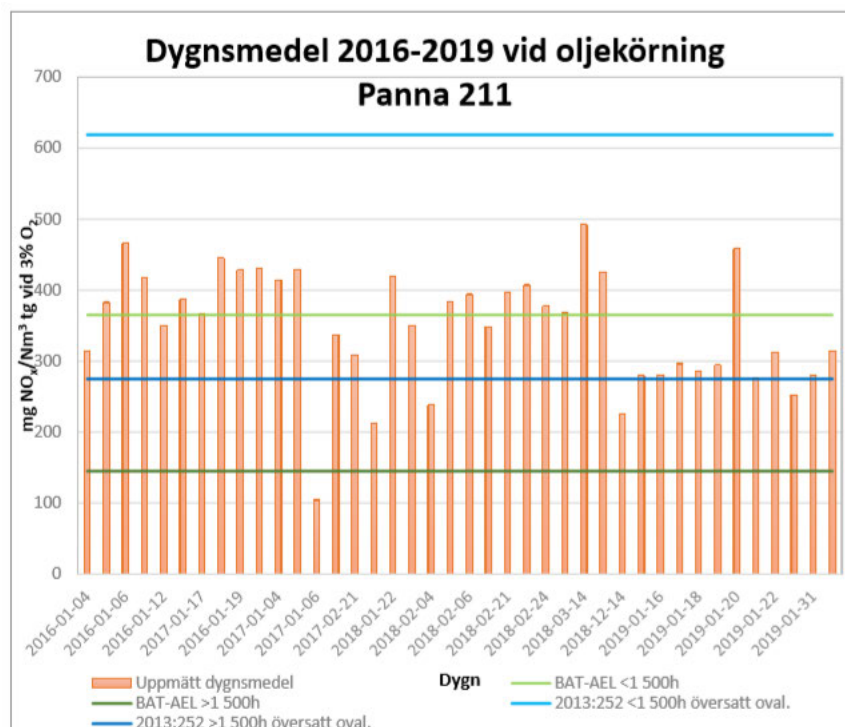
Diarienummer
551-1195-20
2580-171

redovisade uppmätta halterna. I figur 1 och 2 har de uppmätta halterna inte omräknats till validerade data. Däremot har begränsningsvärdet enligt förordning om stora förbränningsanläggningar omräknats så att det ska kunna jämföras med ovaliderade (uppmätta) halter.

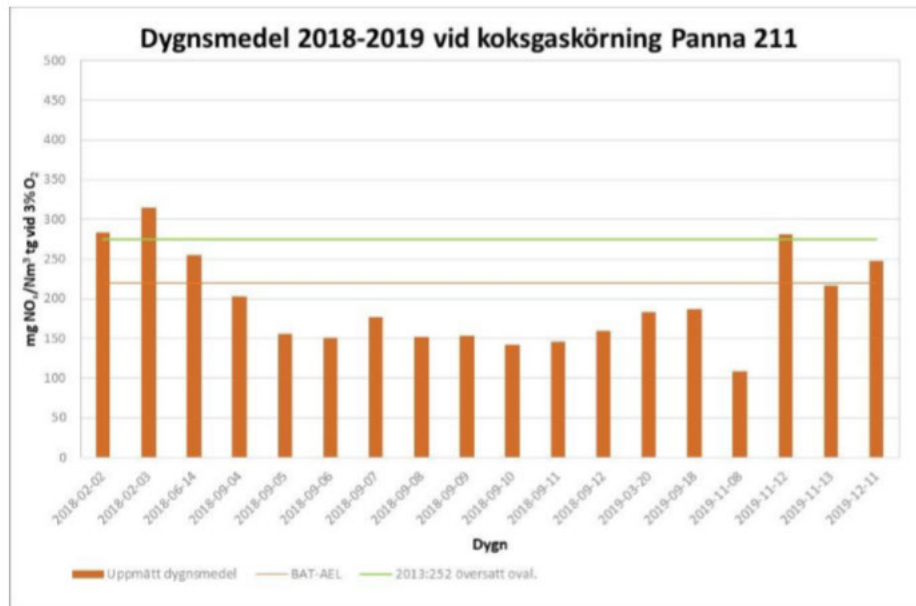
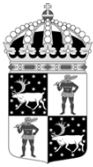
För oljedrift har BAT-AEL för anläggning med en drifttid understigande 1500 timmar/år under 2018 överstigits under 9 av 14 dygn. Halterna vid dessa tillfällen framgår av figur 1. Halterna har under 2018 legat lägre än kraven enligt förordningen om stora förbränningsanläggningar även utan att ta hänsyn till valideringen av mätdata. Med hänsyn till validering av data har en omräkning gjorts av begränsningsvärdet så att data ska kunna jämföras i samma figur mot båda begränsningsvärdena (BAT-AEL och enligt förordningen om stora förbränningsanläggningar).

För drift med gas med mer än 50% koksgas har BAT-AEL överstigits vid 3 av 12 dygn, se figur 2.

För extrema år med en drifttid över 1500 timmar så är sannolikheten att överstiga begränsningsvärden för dygnsmedel (både BAT-AEL och enligt förordningen om stora förbränningsanläggningar) stor. Då drifttiden vid tillämpning av förordningen om stora förbränningsanläggningar skall baseras på rullande 5-årsmedelvärde är det ytterst osannolikt att begränsningsvärde för dygnsmedel vid drift med mer än 1500 timmar/år ska vara tillämbart. Detta innebär att begränsningsvärde enligt förordningen om stora förbränningsanläggningar kommer kunna innehållas även om begränsningsvärde enligt BAT-AEL överskrids.

Figur 1 Dygnsmedelvärden från panna 211 vid drift med olja samt jämförelse med olika begränsningsvärden.

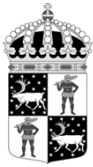
Figur 2 Dygnsmedelvärden från panna 211 vid drift med gas med mer än 50% koksgas samt jämförelse med begränsningsvärden. Dispens för NO_x-utsläpp fanns beviljad till 2018-07-01 med begränsningsvärde 300 mg/Nm³.

Utsläppsminskning

För att minska utsläppen av NO_x kan man vidta förbränningstekniska och/eller reningstekniska åtgärder. Bolaget arbetar med att försöka minimera utsläppen från förbränning. En förbränningsteknisk åtgärd på panna 211 är under investering och kommer innebära att man i större utsträckning kan driva anläggningen med mindre stödeldning av olja och/eller koksgas. Detta blir möjligt på grund av förbättrad processtyrning och kommer att leda till minskade utsläpp av NO_x, eftersom stödeldningen innebär högre kväveoxidutsläpp än blandgasdrift. Sammanfattningsvis kommer det innebära att perioderna med stödeldning med olja blir färre. Detta i sin tur innebär att utsläppen av kväveoxider kommer att minska eftersom kväveoxidhalterna i utsläppen är högre vid oljeeldning. En uppskattning av minskningen av de totala utsläppen av kväveoxider från HVC 2 är i storleksordningen några hundratals kilo per år. En uppskattning av hur halterna av kväveoxider förändras är i dagsläget mycket svår att göra. Klart är dock att halterna under drift med endast olja eller endast koksgas inte kommer påverkas av installationen av värmemängdsmätare.

Ingen av pannorna på HVC 2 har någon rökgasbehandling. Förutsättningar för att tekniskt kunna installera en rökgasrening utan större ombyggnation av panna och kringutrustning finns för panna 211. En anläggning med SNCR-teknik på panna 211 skulle innebära en kostnad i storleksordningen 12,5 Mkr och är den billigaste reningstekniken. Reduktionsgrader anges av anläggningsleverantörer (Valmet) i spannet 20-70% reduktion för kväveoxidutsläppen. Enligt Naturvårdsverkets Luftvårdsprogram (2019) kan man vid optimala förhållanden räkna med reduktionsgrader för denna teknik på 60-80%. Den senare utsläppsreduktionen skulle innebära en minskad utsläppt mängd från HVC 2 med ca 3-4 ton NO_x per år och kvarstående utsläpp på ca 3-4 ton per år.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

9 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

Uppmätta halter recipient

Bolaget har inte genomfört några egna undersökningar av situationen vad gäller NO_x i recipienten. SSAB har dock genomfört en grundligare utredning av luftkvaliteten i omgivningen till SSAB, vilken också inkluderade mätningar. Då HVC 2 ligger i närheten av SSAB:s industriområde, kan det vara relevant att ta del av SSAB:s nämnda miljöutredning, vilken redovisades i miljökonsekvensbeskrivningen i samband med SSAB:s ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet år 2008. Denna utredning redovisar resultat för såväl centrala Luleå som i området runt SSAB.

Resultaten för centrala Luleå indikerar att det inte föreligger risker för överskridande av miljökvalitetsnormer, även om kontrollen inte skett på föreskrivet sätt. Sammantaget är slutsatsen i SSAB:s utredning att de uppmätta halterna i Hertsöområdet ligger betydligt under normerna och att någon risk för överskridande inte föreligger. Man har vidare i nämnda utredning sett att trafiken är en viktig källa till kväveoxidhalterna i luften på Hertsöområdet, eftersom det finns en antydning till högre halter då vinden kommer från väster, dvs från centrala Luleå.

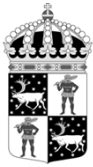
Bakgrundshalten av kväveoxider i Luleåområdet har uppmätts inom den nationella miljöövervakningen och ligger enligt uppgifter i SSAB:s MKB-utredning som årsmedelvärde runt 1,5 µg NO₂/m³. Halterna som uppmätts i omgivningarna ligger något högre, med en högsta notering på 9 µg NO₂/m³ vid de utförda mätningarna. Detta är långt under 200-500 µg NO₂/m³ som nämns som halter då astmatiker och barn kan påverkas akut. Det är även långt under miljökvalitetsnormerna, såväl de som satts utifrån människors hälsoperspektiv som de som gäller för växtlighet.

Miljönytta

Undersökningar från 2008 visar på att miljökvalitetsnormerna för kväveoxid i omgivningen till anläggningen liksom i centrala Luleå uppfylls. Halter som negativt kan påverka människors hälsa eller miljön underskrids. Sedan dessa undersökningar genomfördes har utsläppen minskat avsevärt. Exempelvis har kväveoxidutsläppen från SSAB minskat med ca en femtedel eller i storleksordningen 100 ton. Någon risk att miljökvalitetsnormerna ska överskridas föreligger inte.

Den mängd NO_x som kan reduceras genom införande av reningsteknik på HVC 2 är liten och inryms inom de normala variationerna av andra källor till NO_x-utsläpp i närområdet. Det är därmed tveksamt om man kan uppmäta någon skillnad i närmiljön av en reningsteknisk åtgärd på HVC 2. Om inte effekten av en rening är mätbar kan också miljönyttan av reningen ifrågasättas.

Utsläppen av NO_x från HVC 2 är marginella jämfört med de utsläpp som sker i närområdet. De två stora industriella källorna till NO_x på Svartöns industriområde släpper enligt miljörapporter (SSAB och LuleKraft) ut i storleksordningen 350-450 ton NO_x/år. Trafiken i Luleå bidrar med i storleksordningen 175 ton/år och arbetsmaskiners bidrag ligger i samma storleksordning som övrig trafik (utifrån överslag från statistiska uppgifter för Norrbotten). Utsläppen från HVC 2 ligger som nämnts i storleksordningen 7 ton/år. En viss reduktion av dessa utsläpp förväntas i och med förbränningstekniska

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

10 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

åtgärder. En kompletterad reningsteknisk åtgärd förväntas minska utsläppen med 3-4 ton/år. Denna mängd ligger inom felberäkningsmarginalen för övriga utsläpp. Sammanfattningsvis är miljönyttan tämligen begränsad då

- miljö kvalitetsnormerna uppfylldes med god marginal redan för drygt tio år sedan
- mängden utsläpp i Luleå har minskat markant sedan utredningen genomfördes (2003) och därmed har sannolikt halterna i recipienten sjunkit
- det inte finns någon risk att miljö kvalitetsnormerna ska överskridas. Detta redan utan reningsåtgärder
- anläggningen är sparsamt i drift, dvs utsläpp sker under begränsade tidperioder under året.
- de totala utsläppen från anläggningen är små
- utsläppen av kväveoxider från HVC 2 kommer minska i och med förbränningstekniska åtgärder
- utsläppen av kväveoxider från HVC 2 kommer sannolikt minska i och med minskad drifttid som en följd av det planerade energilagret

Kostnader för rening

Den årliga kostnaden för att införa SNCR-teknik för rening av rökgaserna med avseende på kväveoxider har beräknats med samma förutsättningar som Naturvårdverket redovisat i bilaga 1 till Luftvårdsprogrammet (2019) förutom investeringskostnaden som kommer från budgetoffert för HVC 2.

Underlag för SNCR-rening vid panna 211 på HVC 2. Ingångsdata och beräkningsresultat:

Variabel	Värde
Investeringskostnad	12 500 000 kr
Ekonomisk livslängd	20 år
Diskonteringsränta	4%
Driftkostnad	33 000 kr/år
Summa årlig kostnad	952 772 kr
Utsläppt årlig mängd	5 254 kg
Reningsgrad	80%
Bortrenad mängd NO _x	4 203 kg
Årlig kostnad per kg renad NO _x	227 kr/kg

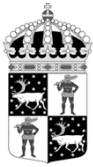
Kostnaderna uppgår till knappt en miljon kronor årligen för att införa reningsteknik, vilket medför en kostnad på ca 230 kr/kg NO_x. Denna kostnad överstiger kraftigt miljöavgiften på 50 kr/kg NO_x som tas ut enligt lag om utsläpp av NO_x vid energiproduktion. Den överstiger också kraftigt den marginalkostnad på 74 kr/kg NO_x som Naturvårdverket anger i bilaga 1 till Luftvårdsprogrammet (2019).

Yttranden

Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden avstyrker bolagets ansökan om dispens.

Av yttrandet framgår i övrigt i huvudsak följande.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

11 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

Bolagets argument för anläggningens geografiska placering och lokala miljöförhållanden är enligt avdelning miljö och bygg uppfattning inte tillräckligt väl motiverade för att utgöra grund för dispens. Att en anläggning är placerad i ett område där kväveoxider i luften understiger miljö kvalitetsnormerna anser avdelning miljö och bygg inte ska vara skäl nog för dispens. Möjlighet till dispens från begränsningsvärdena ska tillämpas restriktivt vilket innebär att skälen för dispens bör vara väl utvecklade och motiverade. Vad gäller argumentet om buller från SSAB vid fackling av gaser anser avdelning miljö och bygg att inte heller det bör utgöra grund för dispens. Bullerfrågan bör kunna hanteras oavsett om dispens beviljas.

Anläggningen är inte i drift kontinuerligt. Drifttiden vid denna anläggning är ett normalt år under 1 500 timmar. Bolaget har vidtagit förbränningstekniska åtgärder vilket förväntas minska utsläppet av kväveoxider. Utöver det kommer utsläppen av kväveoxider sannolikt att minska som en följd av det planerade energilagret. Det är positivt att åtgärder vidtas som leder till minskade kväveoxidutsläpp. Miljömässigt vore det negativt om en annan pannan med fossilt bränsle tas i drift istället för att använda gas för att inte riskera överskrida begränsningsvärdena om reningsutrustningen inte installeras. Avdelning miljö och bygg kan hålla med om att det finns argument både för och emot en dispens men som nämnts ovan ska de tre skäl som anges i bestämmelserna beaktas vid bedömning av dispens från skyldighet att följa ett begränsningsvärde. Av de uppgifter som bolaget redovisat bedömer avdelning miljö och bygg att bolaget inte i tillräcklig omfattning kunnat visa på att förutsättningarna för att beviljas dispens är uppfyllda. Av den anledningen anser avdelning miljö och bygg att bolaget ansökan ska avslås.

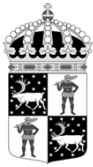
Naturvårdsverket

Naturvårdsverket bedömer att bolagets ansökan om dispens ska avslås.

Av Naturvårdsverkets yttrande framgå i övrigt i huvudsak följande.

Naturvårdsverket ser inte att det geografiska läget varken påverkar möjligheten att få reningsutrustningen på plats eller påverkar reningsutrustningens funktion. Naturvårdsverket menar också att utsläpp av kväveoxider till luft inte kan betraktas på det sätt som bolaget gör gällande. Utsläpp till luft medför alltid en belastning för miljön och hanteras inte av en lokal recipient. Lokala miljöförhållanden kan endast bli aktuellt som undantag när den aktuella recipienten är avgränsad och inte påverkas negativt av utsläppen. En eventuell bullerproblematik vid omhändertagande av gas (fackling) på annat bolags område bedömer Naturvårdsverket inte utgör grund för dispens. Naturvårdsverket står fast vid och hänvisar till sitt tidigare yttrande den 9 mars 2020, där verket utvecklar sin inställning. Naturvårdsverket anser således fortsatt att de åberopade dispensskälen inte är uppfyllda, även på de grunder som bolaget slutligen angett. Ansökan om dispens bör därför avslås.

För övrigt framgår i huvudsak följande av Naturvårdsverkets yttrande den 9 mars 2020, som verket därtill hänvisar till.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

12 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

Kriterier för dispens

Dispens från skyldighet att följa ett begränsningsvärde får ges enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen (IUF) om det med hänsyn till var anläggningen ligger geografiskt, anläggningens tekniska egenskaper eller de lokala miljöförhållandena skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan av att följa begränsningsvärdet.

Naturvårdsverkets uppfattning är att det endast är dessa tre skäl som får beaktas vid bedömningen av om det finns grund för dispens. Detta har stöd i förordningsmotiven³ där det anges att paragrafen är snävare än en skälighetsbedömning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken genom att den anger de enda skäl som får läggas till grund för undantag. Det kan även noteras att den svenska implementeringen, med precisering av dispens-skäl, överensstämmer med industriutsläppsdirektivets⁴ artikel 15.4 och att det av ingressen (16) följer att avvikelser från utsläppsgränser bör grundas på en bedömning som tar hänsyn till väl definierade kriterier. Enligt avgörande från mark- och miljödomstolen⁵ bör dessutom möjligheterna till undantag från begränsningsvärden tillämpas restriktivt.

När det gäller dispens-skälen framgår bland annat följande av förordningsmotiven⁶.

1. Var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt kan ha betydelse för vissa krav. Som exempel kan nämnas att krav på täckning av flytgödsel- och urinbehållare enligt 5 d § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring endast gäller i Götaland och Svealands slättbygder.
2. Ett exempel på när anläggningens tekniska egenskaper kan medföra orimligt höga kostnader i förhållande till miljönyttan är om anläggningen inte har plats för en viss reningsutrustning och det på platsen inte går att utvidga anläggningen.
3. Med lokala miljöförhållanden kan exempelvis menas att olika recipienter i Sverige är olika känsliga för utsläpp av närsalter.

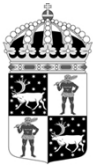
Europeiska kommissionen har möjlighet att klargöra de kriterier som det ska tas hänsyn till vid tillämpningen av undantagsbestämmelsen. Naturvårdsverket känner inte till att kommissionen har utnyttjat den möjligheten. Naturvårdsverket känner inte heller till att det finns praxis som visar på hur dessa kriterier ska tolkas i det enskilda fallet. Naturvårdsverket kan konstatera att möjligheterna till undantag från begränsningsvärden ska tillämpas restriktivt. Naturvårdsverket vill vidare framhålla att begränsningsvärden i BAT-slutsatserna är definierade i ett intervall för att ge en flexibilitet. Bestämmelserna i BAT-slutsatserna är formulerade på så sätt att en teknik som bedöms vara BAT är definierad tillsammans med begränsningsvärden. För att en teknik ska anses vara BAT ska tekniken ha utvecklats i sådan utsträckning att den kan tillämpas inom den berörda

³ FM Industriutsläppsförordning 2013:1, s. 39

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (industriutsläppsdirektivet).

⁵ Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, avgörande den 28 november 2016 i mål nr M 820-15, s. 39

⁶ FM Industriutsläppsförordning 2013:1, s. 38-39

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

13 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

industribranschen på ett ekonomiskt och tekniskt genomförbart sätt och med beaktande av kostnader och nytta (artikel 3.10 i industriutsläppsdirektivet).

Geografiskt läge

Naturvårdsverket menar att Aronstorp hetvattencentral i sig inte är lokaliserat till en geografisk plats som kan betraktas som särskilt unik. Syftet med verksamheten är bland annat att leverera fjärrvärme. Naturvårdsverket menar att det måste anses vanligt förekommande över hela landet att en stor förbränningsanläggning kan vara en spets- eller reservanläggning. Naturvårdsverket anser att LCP BATC har tagit hänsyn till detta, bland annat genom att förbränningsanläggningar med kort drifttid är undantagna BAT-AEL:er.

Ett tillfälle då kriteriet, enligt Naturvårdsverket, skulle kunna tillämpas är om en viss typ av reningsutrustning inte fungerar t.ex. vid kall väderlek under längre perioder. Ett exempel kan vara biologisk rening i vissa vattenreningsutrustningar, där aktiviteten i den biologiska reningen helt avstannar vid minusgrader. Detta är dock inte aktuellt i det här fallet.

Lokala miljöförhållanden

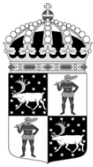
För att försöka minimera utsläppen av NOx vid förbränning planerar bolaget att vidta förbränningstekniska åtgärder. En förbättrad processtyrning på panna 211 kan minska behovet av stödeldning med olja och/eller koksgas. Bolaget gör gällande att det finns tekniska åtgärder att vidta för att klara BAT-slutsatsernas begränsningsvärden (BAT-AEL:er) men anser inte att den höga kostnaden är motiverad. Detta med anledning av utsläppets ringa påverkan och att inga miljö kvalitetsnormer för centrala Luleå riskerar att överskridas (med hänvisning till SSAB:s luftkvalitetsutredning som gjordes 2008). Bolagets uppfattning är att anläggningen ligger i ett område som inte bedöms vara särskilt känsligt för utsläpp av kväveoxider och att de lokala miljöförhållandena i Luleå är så goda att det inte är miljömässigt motiverat med lägre utsläppshalter.

Naturvårdsverket menar att det förhållandet att bolaget bedömer att verksamheten inte riskerar att överskrida de lokala miljö kvalitetsnormerna inte är att jämställa med att det skulle föreligga grund för dispens med åberopande av lokala miljöförhållanden enligt IUF. En förutsättning för att en dispens över huvud taget ska bli aktuell är att det inte är fråga om en sådan otillåten påverkan.⁷ Många gånger kan en viss verksamhets utsläpp i det enskilda fallet också ha en förhållandevis liten påverkan på recipienten.

Enligt förordningsmotiven kan med lokala miljöförhållanden exempelvis menas att olika recipienter i Sverige är olika känsliga för utsläpp av närsalter. Naturvårdsverket menar dock att utsläpp av kväveoxider till luft inte kan betraktas på detta sätt, eftersom utsläpp till luft alltid medför en belastning för miljön och inte hanteras av en lokal recipient. Lokala miljöförhållanden kan endast bli aktuellt som undantag när den aktuella recipienten är avgränsad och inte påverkas negativt av utsläppen. Naturvårdsverkets uppfattning är att bolagets argument för en dispens vid bifall skulle riskera få till

---

⁷ Artikel 15.4 och 18 Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar).

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

14 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

följd att dispens i de flesta fall skulle behöva lämnas med hänvisning till de lokala miljöförhållandena.

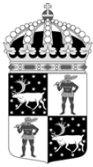
När det gäller kostnaden för att uppfylla begränsningsvärden vill Naturvårdsverket framhålla att den i vissa fall kan bli betydande, särskilt när det som i bolagets fall HVC 2 helt saknas reningssteg för den aktuella parametern. Bolaget har inte redovisat vilka uppskattade utsläppsminskningar som kan förväntas genom den förbrännings-tekniska åtgärden och hur det förhåller sig till BATAEL:erna. Naturvårdsverket anser att det är viktigt att möjligheten att inte behöva uppfylla kravet på bästa möjliga teknik och tillhörande begränsningsvärden är begränsad. I annat fall riskerar syftet med industriutsläppsdirektivet att förfelas.

Bolagets bemötande av yttranden

Bolaget är av uppfattningen att dispens kan motiveras framförallt på grunden av lokala miljöförhållanden.

Enligt Naturvårdsverket är det inte möjligt att motivera en dispens för ett luftutsläpp med lokala miljöförhållanden, eftersom luftutsläpp sker till det stora gemensamma luftrummet, dvs det finns ingen lokal recipient. Detta är en något snäv tolkning. Luftkvalitet mäts lokalt i städer. I Luleå kommun ligger kväveoxidhalten under de kriterier som finns för hur höga halterna får vara, dvs under miljökvalitetsnormen. I närheten av det stora industriområdet på Svartön och Aronstorp ligger halterna klart under miljökvalitetsnormen. Det är vidare så att anläggningen är i drift mycket liten del av året då den utgör en stöd- och reservanläggning. Därtill vidtas andra åtgärder vid anläggningen och i fjärrvärmesystemet som kommer ge positiva effekter på den totala utsläppsmängden av kväveoxider från anläggningen. Den mängd kväveoxider som släpps ut från HVC 2 är inom mätosäkerheten för utsläppen vid Svartöns- och Aronstorps industriområde i Luleå. Det är således så att det är tveksamt om man kan mäta några skillnader lokalt i utsläppta mängder utifrån om HVC 2 erhåller dispens eller ej. Detta skulle kunna vara motiv tillräckligt – för den allra närmaste lokala luftrecipienten kommer inte en märkbar skillnad kunna noteras i mängden utsläppta kväveoxider beroende på dispensens beviljande eller avslag och halterna i luften understiger med god marginal miljökvalitetsnormen.

De lokala miljöförhållandena omfattar inte endast luftkvaliteten lokalt i närheten av Aronstorp utan även luftkvaliteten vid stödanläggningarna i fjärrvärmesystemet liksom bullerbilden i främst Svartöstad. Gasen som utgör det primära bränslet vid såväl kraftvärmeverket som HVC 2 är en biprodukt från SSAB:s verksamhet. Gasen produceras i samband med stålproduktionen och kan inte lagras någon längre tid, varför den måste facklas om den inte kan nyttjas relativt omgående. Det är således ett ganska komplext system med gashantering. Det är möjligt att det inte framgått tillräckligt tydligt i ansökan att det är ett system som hänger ihop mellan SSAB, Lulekraft, bolagets anläggning HVC 2 och hela fjärrvärmesystemet. Den sammantagna miljöpåverkan från hela systemet är det som borde minimeras. Ett avslag på dispensen kan medföra att driften av anläggningar i fjärrvärmesystemet måste prioriteras för att undvika att riskera att överskrida utsläppsvärden för BAT-AEL på HVC 2. Detta skulle kunna medföra att det dels släpps ut mer på övriga stödanläggningar, vilka ligger närmare bebyggelse än vad HVC 2 gör, och dels att SSAB måste fackla mer. En utökad fackling kan innebära

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

15 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

att fackla 2 måste startas, vilken ligger närmare bostäder än fackla 1 som körs i normalfall. Fackla 2 utgör en välkänd bullerstörning. Dispens på grund av lokala miljöförhållanden skulle därmed också kunna beviljas med hänsyn till en ökad utsläppsmängd på övriga anläggningar i fjärrvärmesystemet som är lokaliserade närmare bebyggelse än HVC 2 samt risken för ökad bullerstörning i Svartöastaden. Naturvårdsverkets argumenterar att det geografiska läget inte påverkar möjligheten att få reningsutrustning på plats eller dess funktion. Det är sant. För bolagets motivering är det geografiska läget framförallt kopplat till lokaliseringen i en av utsläpp mindre påverkad region. Detta kan troligen inbegripas i lokala miljöförhållanden.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Av 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen (2013:250), IUF, följer att miljöprövningsdelegationen får ge dispens från ett begränsningsvärde som avses i 1 kap. 8 § samma förordning om det med hänsyn till var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt, anläggningens tekniska egenskaper eller de lokala miljöförhållandena skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet, och dispensen förenas med ett villkor om att i stället följa ett mindre strängt begränsningsvärde.

Dispensfrågan

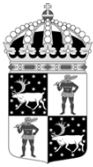
Reglering i LCP BATC av anläggningar med låg årlig drifttid

Inledningsvis tar miljöprövningsdelegationen i beaktande Naturvårdsverkets synpunkter angående reglering av anläggningar med låg årlig drifttid i LCP BATC.

Naturvårdsverket framför att det måste vara vanligt förekommande att en stor förbränningsanläggning är en spets- och reservanläggning, och att LCP BATC har tagit hänsyn till detta bland annat genom att anläggningar med kort drifttid är undantagna BAT-AEL:er. Miljöprövningsdelegationen gör följande överväganden.

Den årliga drifttiden vid spets- och reservanläggningar varierar naturligt på grund av väderlek, åtgärder vid andra delar av fjärrvärmenätet etc. Vid HVC 2 är drifttiden därtill beroende av verksamheten vid SSAB och Lulekraft. Överskridande av 1 500 drifttimmar har under senare tid (enligt redovisningen som sträcker sig från år 2014) inträffat endast som en följd av åtgärder vid SSAB. Sett över en längre tidsperiod, med ett 5-årsmedelvärde för drifttiden, bör den årliga drifttiden enligt vad som framgår i ärendet understiga 1 500 timmar. Miljöprövningsdelegationen instämmer i Naturvårdsverkets synpunkt att det inte är ovanligt med spets- och reservanläggningar. Rimligtvis har BAT LCP tagit hänsyn till detta, såsom verket framför. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att det ändå råder olika förutsättningar för de enskilda anläggningarna, som kan påverka vilken effekt ett krav på ytterligare rening medför. Trots ett generellt hänsynstagande i BAT LCP till anläggningar med låg årlig drifttid bör prövning av dispens göras utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet. Förutsättningarna för just denna anläggning ska därför prövas.

Av redovisningen framgår att år 2018, som bolaget uppger kan betraktas som ett normalår, har BAT-AEL överskridits 9 av 14 dygn vid oljedrift och 3 av 12 dygn för drift med gas med mer än 50 % koksgas. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att det

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

16 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

således rör sig om ett fåtal tillfällen på ett år. Därtill det saknas förtydligande om hur många timmar en anläggning ska vara i drift under ett dygn för att dygnsmedelvärden ska beaktas. Bolaget har utgått från tre timmar, dvs 12,5 % av ett dygn, vilket får anses vara relativt lågt med hänsyn till att tillfälligt högre utsläpp under kortare tider får stort genomslag.

Installation av reningsutrustning i form av SNCR som skulle kunna reducera NO_x-halterna anges som bästa tillgängliga teknik i BAT 28. Tittar man på tillämpligheten för SNCR så anges att den kan vara begränsad för anläggningar som är i drift mellan 500 och 1 500 timmar per år där pannlasten varierar kraftigt, och ej tillämpbar under sådana förutsättningar för anläggningar med ännu mindre drifttid. Det är också vid dessa drifttider som olika stränga krav träder in. Drifttiden för panna 211 har de fem år som redovisningen omfattar som mest uppgått till 604 timmar för tre av åren, och för övriga två år uppgått till 1 383 timmar pga ett extra långt revisionsstopp vid kraftvärmeverket samt 2 129 timmar pga sämre gasleverans från SSAB vid ommurning av masugnen.

Sammanfattningsvis konstaterar miljöprövningsdelegationen att förutsättningarna för drift vid HVC 2 till viss del skiljer sig från hur det vanligtvis ser ut vid spets- och reservanläggningar pga nyttjandet av överskottsgas och kopplingen till SSAB och Lulekraft. Vidare konstateras att frågan om dispens kan medges ska prövas utifrån förutsättningarna i detta enskilda fall.

Miljöprövningsdelegationen går därefter vidare till bedömningen av om dispens kan medges utifrån de tre skälen.

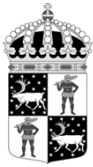
Frågan om dispens ska medges

Miljöprövningsdelegationen ser att av de tre skälen är det lokala miljöförhållanden som bolaget främst framhåller. Bolaget framhåller bl.a. att anläggningen är lokaliserad inom en mindre påverkad region samtidigt som det är tveksamt om det blir någon mätbar skillnad för kväveoxider lokalt om dispens erhålles jämfört med om dispens inte erhålles. Naturvårdsverket framför uppfattningen att utsläpp till luft alltid medför en belastning för miljön och hanteras inte av en lokal recipient, samt att lokala miljöförhållanden endast kan bli aktuellt som undantag när den aktuella recipienten är avgränsad och inte påverkas negativt av utsläppen.

Miljöprövningsdelegationen menar dock att det inte kan uteslutas att det finns skäl för dispens på grund av lokala miljöförhållanden även vid utsläpp till luftrecipient. Både utsläpp till vatten och luft har ofta en viss påverkan utanför lokala miljön då systemen inte är slutna, även om lokala miljön blir mest påtagligt berörd. Ser man på påverkan av HVC 2 utanför den lokala miljön kring området kommer en betydande del av uppmätta kväveföroreningar via import från andra regioner. Det finns även en påverkan i den lokala miljön som inte härrör från lokala källor. Tillskottet från dispensen bedöms ha marginell betydelse för de lokala miljöförhållandena. Miljöprövningsdelegationen gör med bakgrund av detta bedömningen att de lokala miljöförhållandena kan komma ifråga som dispensskäl i det aktuella fallet.

Miljöprövningsdelegationen har uppmärksammat och instämmer i vad både Miljö- och byggnadsnämnden och Naturvårdsverket anför om att förutsättningarna att miljö-

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

17 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

kvalitetsnormer inte överskrids inte utgör skäl nog för dispens. De sammanlagda förutsättningarna kring de lokala miljöförhållandena ska beaktas.

Kväveoxider i den lokala miljön kring HVC 2 härstammar i stor omfattning från SSAB och Lulekraft, som enligt bolagets redovisning har ett utsläpp av 350–450 ton per år jämfört med 7 ton per år från HVC 2. I stadsmiljön är det istället trafiken som är den helt dominerande källan till de kväveoxider som uppmäts där. Industriverksamhet bedöms endast ha en marginell påverkan i gatumiljön, och bedöms inte heller kunna medverka på ett betydande sätt till eventuella överskridanden av miljökvalitetsnormer i gatumiljön. Av vad som framgår i ärendet skulle installation av reningsutrustning ha så pass liten effekt att det är tveksamt om det skulle bli en mätbar skillnad även i närmiljön.

Till ovan angivna skäl för bedömningen av skäligheten i att kräva installation av ytterligare rening kommer att de åtgärder bolaget planerat och påbörjat i form av styrning av drift och införande av energilagrar, kan komma att ytterligare minska drifttiden vid HVC 2.

Miljönyttan av att inte medge dispens skulle bli liten i förhållande till kostnaden. Miljöprövningsdelegationen bedömer med hänsyn till de lokala miljöförhållandena att det skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att från och med den 17 augusti 2021 efterleva samtliga de krav som nu är föremål för ansökan om dispens. Det föreligger därmed förutsättningar att bevilja dispens.

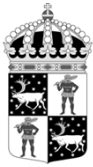
En dispens gäller som längst tills nya BAT-slutsatser beslutas, därefter får på nytt prövas om det finns skäl till dispens.

Nivå på begränsningsvärden

Miljöprövningsdelegationen anser att den villkorskonstruktion som bolaget har yrkat, att villkoren ska motsvara krav i FSF, delvis kan godtas.

Av bolagets redovisning av uppmätta halter framgår att det är rimligt att begränsningsvärdet för olja sätts i nivå med begränsningsvärdet i FSF, som anges i 59 § 2 p. tillsammans med 41 § 2 p. FSF. Med beaktande av hur anläggningen drivs, är det också rimligt att ett rullande medelvärde under en femårsperiod används för att beräkna om drifttiden överstiger 1 500 timmar per år. Däremot bör begränsningsvärdena inte valideras på det sätt som bolaget yrkar. Mätosäkerheten bör beaktas först när det blir fråga om att avgöra om ett begränsningsvärde har överskridits eller inte. Miljöprövningsdelegationen menar att sett till redovisade halter för oljedrift skulle ett begränsningsvärde i nivå med validerad halt i förordningen om stora förbränningsanläggningar också vara högre än motiverat.

Utifrån inlämnade uppgifter för processgaser med över 50 % koksgas gör miljöprövningsdelegationen bedömningen att ett dygnsmedelvärde mellan nivån för BAT-AEL och det av bolaget yrkade validerade värdet är rimligt, med beaktande av att validering inte heller medges för detta begränsningsvärde. För processgaser som inte har ett högt innehåll av koksgas (högst 50 %) framför bolaget att dygnsmedelvärdet enligt BAT-AEL kan innehållas. Därmed finns inte anledning att

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

18 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

meddela dispens för detta driftsfall. På samma sätt som för olja så föreligger dock problem att klara de årsmedelvärden som gäller om drifttiden för året överstiger 1 500 timmar. BAT-AEL skiljer här inte på om det är hög andel koksgas. Det framgår att enstaka år, exempelvis när åtgärder genomförs på SSAB eller Lulekraft, kan drifttiden överstiga 1 500 timmar. Av handlingarna framgår att det är högst osannolikt att den genomsnittliga drifttiden kommer upp till 1 500 timmar med ett rullande medelvärde på fem år. Miljöprövningsdelegationen anser att det är rimligt att dispens medges från årsmedelvärdena i tabell 29.

Således bör dispens meddelas och förenas med villkor i enlighet med vad som anges i beslutet.

Övriga överväganden

Angående framförda synpunkter på restriktiv bedömning

Naturvårdsverket hänvisar till ett avgörande från Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, mål M 820-15, enligt den domen bör möjligheterna till undantag från begränsningsvärden tillämpas restriktivt. Miljöprövningsdelegationen har övervägt synpunkten och gör följande bedömning. Av domen framgår att eldning med de tyngsta eldningsolja E06 och de marina oljorna (MFO) inte kan ske utan att BAT-slutsatserna avseende kolmonoxid överskrids vid verksamheten. Det fanns inte tillräckligt med underlag för att bedöma riskerna vid eldning med de tyngsta eldningsolja vilket var en brist som inte bör läkas genom en dispens från aktuella BAT-slutsatser. I det sammanhanget framfördes att möjligheten till dispens bör tillämpas restriktivt, särskilt i ljuset av att de nya BAT-slutsatserna gäller just denna typ av verksamhet.

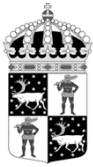
Vidare framgår av domskälen att bolaget inte närmare har angivit varför dispens skulle vara motiverat. Bolaget har därmed inte visat att de kriterier som anges i förordningen är uppfyllda. Det noteras även att utsläppen av kolmonoxid bildas vid ofullständig förbränning och har ett direkt samband med utsläpp av kolväten (TOC), där domstolen inte godtar bolagets förslag till provisorisk föreskrift. Domstolen har härefter avslagit yrkad dispens.

Miljöprövningsdelegationen delar Naturvårdsverkets bedömning att möjligheten till dispens bör tillämpas restriktivt. Dock är omständigheterna i nämnd dom i övrigt inte jämförbara med nu aktuell prövning. I nu aktuell prövning har bolaget motiverat skäl för dispens. I nu aktuellt ärende är det heller inte ifrågasatt om aktuella bränslen bör tillåtas.

Information

Tidpunkt när beslutet börjar gälla

Beslutet gäller när det har vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen
Norrbotten
Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

19 (19)

Datum
2020-11-09

Diarienummer
551-1195-20
2580-171

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Umeå tingsrätt, Mark- och miljödomstolen, *se bilaga 1*. Skrivelsen ska ha kommit in till miljöprövningsdelegationen senast den 14 december 2020.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Norrbottens län. I beslutet har deltagit Karin Hansson, ordförande och Roger Larsson, miljöskakkunnig. Ärendet har beretts av Magdalena Hannu Fors, miljöhandläggare.

Bilagor

1. Hur man överklagar till Umeå tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Sändlista

Miljö- och byggnadsnämnden; lulea.kommun@lulea.se
Naturvårdsverket; registrator@naturvardsverket.se,
IED-rapportering@naturvardsverket.se
Havs- och Vattenmyndigheten; havochvatten@havochvatten.se
Aktförvararen: Luleå kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen avd miljö och bygg;
lulea.kommun@lulea.se
Första sidan till KFo